УДК 657

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АСПЕКТІ ЗМІНИ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ

Л. Дерманська, к. е. н.
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Постановка проблеми. Організація будь-якої підприємницької діяльності розпочинається з формування матеріально-технічної бази, відсутність якої робить неможливим господарювання. Саме основні засоби визначають виробничу потужність, а правильна організація обліку сприятиме контролю за їх використанням та ефективному управлінню. Однак постійні зміни й суперечливість положень нормативно-правових актів впливають на повноту та об'єктивність відображення інформації щодо основних засобів в облікових документах. З огляду на це дослідження з окресленої тематики є актуальним і необхідним для теоретико-практичного застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти організації обліку основних засобів розглянуті у працях М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, М. Г. Чумаченка, І. М. Павлюка, М. Я. Дем'яненка, В. М. Жука, Г.Г. Кірейцева, Л. К. Сука та інших, однак все ж таки залишаються невирішеними окремі проблемні питання щодо усунення протиріч нормативно-правового регулювання зазначеного об'єкта обліку.

Постановка завдання. Основним завданням нашого дослідження є аналіз нормативного регулювання організації обліку основних засобів та пошуку можливих шляхів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів в нашій державі складне й суперечливе. Зокрема законодавчі акти, що діяли протягом 2000–2010 рр., породжували суттєві розбіжності фінансового та податкового обліку. Запровадження Податкового кодексу України мало б зблизити податковий облік із бухгалтерським, в тому числі щодо основних засобів.

До набуття чинності Податкового кодексу України основоположними законодавчими документами, які регулювали фінансовий та податковий облік основних засобів, були П(С)БО 7 «Основні засоби» [7], Закони України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та «Про оподаткування прибутку підприємств» [2], які не мали методологічної єдності.

У контексті дослідження поставленої проблематики проаналізуємо та порівняємо відображення обліку основних засобів до 2011 р. і за Податковим кодексом України [6].

Зокрема до 01.04.2011 р. визначення основних засобів у П(С)БО 7 та Законі України «Про оподаткування підприємств» різнилося. По-перше, основна відмінність полягала в тому, що в законі розглядається поняття «основні фонди» замість засобів; по-друге, різнилася грошова межа віднесення до складу основних фондів об'єктів. У Податковому кодексі у свою чергу відмовилися від поняття

«основні фонди» на користь «основних засобів», що свідчить про наближеність цього документа до положень бухгалтерського обліку. Крім того, в податковому законодавстві основні засоби мають вартісну межу, що становить 2500, а не 1000 гривень.

Нормами Податкового кодексу розширена класифікація основних засобів, яка тепер охоплює 16 груп замість чотирьох [4, с. 20].

За кожною групою закріплені не норми амортизації, а мінімально допустимі строки корисного використання. Останні встановлюються наказом по підприємству на момент зарахування об’єкта на баланс, їх можна переглядати у разі зміни очікуваних економічних вигод від використання об’єкта, але вони не можуть бути меншими, ніж визначено в Податковому кодексі. На жаль, немає додаткового роз’яснення щодо строків використання об’єктів, які вже в експлуатації.

Важливим моментом є застосування п’яти методів амортизації. Крім того, прямолінійний і виробничий методи дозволено застосовувати до всіх груп, а інші три методи амортизації можуть бути використані тільки для певних груп основних засобів [3, с. 19]. Амортизація нараховується за кожним об'єктом раз на місяць виходячи зі строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання (крім виробничого методу нарахування амортизації). Для визначення строку корисного використання слід брати до уваги: очікуване використання об’єкта підприємством з урахуванням його потужності; фізичний та моральний знос, що передбачається; правові або інші обмеження щодо строків використання об’єкта та інші чинники [1, с. 22–23].

Крім того, основними проблемами організації обліку основних засобів у сучасних умовах є: впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності; відображення витрат на ремонт основних засобів; оптимізація та поліпшення первинного обліку; утворення єдиної інформаційної системи. Тому організацію обліку основних засобів слід будувати з урахуванням таких основних чинників: 1) довготривалого терміну використання об’єктів, протягом якого їх необхідно обліковувати; 2) технічно складної та багатокомпонентної будови, яку необхідно детально відображати в облікових регістрах; 3) необхідність проведення ремонтів, реконструкції, модернізації основних засобів призводить до зміни їх первісних характеристик, які потрібно своєчасно відображати в регістрах обліку [5, с. 389].

Організація обліку основних засобів повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов’язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур із виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації, тому одним з основних шляхів її удосконалення є формування наказу про облікову політику, який за вагою та обов’язковістю дотримання не поступається нормативно-правовим актам. Лаконічно і чітко сформульований перелік методів, показників та облікових принципів щодо організації обліку основних засобів сприятиме усуненню протиріч положень нормативно-правових актів.

Висновки. За результатами аналізу нормативно-правового регулювання організації обліку основних засобів можна дійти висновку, що положення Податкового кодексу України ретельно прописані в контексті гармонізації

фінансового та податкового обліку, однак окремі аспекти залишаються невирішеними і потребують суттєвих доопрацювань.

Бібліографічний список

1. Василенко А. Амортизація в Податковому кодексі: вивчаємо нові правила / А. Василенко // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 22. – С. 22–25.
2. Про оподаткування прибутку підприємств : Закон України № 334/94-ВР від 28.12.94 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.
3. Замлинський В. А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань / В.А. Замлинський // Облік і фінанси АПК. – 2010. – №1. – С. 18–23.
4. Кузьменко О. Основні засоби в Податковому кодексі: Складнощі переведення / О. Кузьменко // Баланс. – 2010. – № 91. – С. 20–24.
5. Муріна Т. С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві / Т. С. Муріна // Держава та регіони. – 2009. – № 6. – С. 387–390.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 року №92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

Дерманська Л. Організація обліку основних засобів в аспекті зміни положень законодавчих актів

Досліджено основні аспекти організації обліку основних засобів в напрямі зміни положень законодавчих актів. Зокрема висвітлено окремі положення Податкового кодексу, які суттєво впливають на об’єктивність їх обліку. Виділено проблемні напрями організації обліку основних засобів у сучасних умовах.

Ключові слова: основні засоби, організація обліку, облікова політика, Податковий кодекс України, фінансовий облік.

Dermanska L. Organization of fixed assets accounting in the aspect of change in the provisions of legislative acts

The basic aspects of organization of fixed assets accounting in the direction of change in the provisions of legislation are investigated. Particularly it is shown certain provisions of the Tax Code, which essentially affect the objectivity of accounting. The problematic areas of organization of fixed assets accounting under modern conditions are highlighted.

Key words: fixed assets, organization of accounting, accounting policy, the Tax Code of Ukraine, the financial accounting.

Дерманская Л. Организация учета основных средств в аспекте изменения положений законодательных актов

Исследованы основные аспекты организации учета основных средств в направлении изменения положений законодательных актов. В частности освещены отдельные положения Налогового кодекса, которые существенно влияют на объективность их учета. Выделены проблемные направления организации учета основных средств в современных условиях.

Ключевые слова: основные средства, организация учета, учетная политика, Налоговый кодекс Украины, финансовый учет.